

جڳاي بزوتندو وٽي نٽو واپار تي ڪوردي لڳ وڌاؤ ڪاٺي سووريا ... جڳمال ٺٽو حميد يوسف

زياد لڳ هفت ساڻ ئاشي جڳنگي ڏرندڻ لڳ سووريا ڊگڙدرت و ڪارڻ ساڻ ڪي به شوماري لڳ ڪوٽو ٿو، مللاند ڪي زري جيهاني و ئيقليمي و ناوچي چوني ٿو نٽو پڪو و ڇان و ڪي جڳنگي ناوچي نيشان ڏن.

لڳسار تادا بڙاري ڇوڪ لڳ رڙمي سوري به شو و ڇا پيشاندان ڇي نواند (هاوڪات لڳ ڪوٽ نارزايو ٿي ڪاٺي تونس و ميسر و ليبيا و پمڻ) داوای ڊڪرد زيندانيان ئازاد بکرين و ئازادي فراهه م بکريت و ياساي ٿواري لابریت . لڳدوای چوار مانگ لڳ سڙڪوت و ولامدان و ٿي توندي لڳاد بڙي رڙم ، ڇا پيشاندان بوو مانگرتن لڳ شو ٺٽو گشتي ڪان و داخوازيان نيش بوو و خان ٿي رڙم .

نٽو بووني ئازادي سياسي و سڙڪوتي هر ڊنگي ٺٽو پڙسي ٺٽو بڙي ماو و ڊسڻ ٿي رڙمي بڻس وای ڪردبوو هيچ هڙي ڪي سياسي لڳاراد ٺٽو بيت تا بتوان ٺٽو ابا راي ٿي ٺٽو نارزايو ٿيان بڪات و ڪو سڻ چالاڪ ڪاٺي ٺٽو سڙد ٺٽو ٺٽو پڙسي ٺٽو تاڪو ٺٽو اڪان نيش لڳ توانای ابا راي ٿي ڪردني ٺٽو بزوتندو و ٺٽو نٽو بوون و هڙو ها سڙڪوتي و حشيان ٺٽي رڙميش ، بوون زمين ڇا شڪري ٺٽو و ٺٽو بزوتندو ڪو ببر ٺٽو شو ٺٽو ڪي دوور لڳ ڇوڪ و داخوازي ڪاٺيان به شو و ليبيای لڳ بکريت .

بڙي ٺٽو واپار لڳ ابا راي ٿي ٺٽو مريڪا وويستي ٺٽو نها جڳ پي روسيا لڳ ٺٽو ٺٽو ناو راست ڪو سووريا لڳ بڻ ببات (دوای ٺٽو و لڳ پمڻ ٺٽو باشور و عيراق و ليبيا لڳ ناوچو)، هاني هاو پي ٺٽو ڪاٺي دا (تورڪيا و سعودي و ڦٽر ، ڪو لڳ ڇان گڙا لڳ اپري ٺٽو ڪاٺي تونس و ميسر و ليبيا و پمڻ) برن به سووريا و رڙمي بشار اسد بر ڇنن . ٺٽو وانش پار و ڇا ڪيان رڙوان ڪرد به پڪه ٺٽو گروپ ئيسلامي ڇا ڪدار ڪان و ڪي ٺٽو انداماني سوپاي سوري ، روبو بوون و ڪان گڙا لڳ ڇا پيشانداني جڳ ماو ري و به پڪداداني ڇا ڪداران لڳ نٽو وان گروپ ئيسلامي ڇا ڪدار ڪان و سوپاي ئازاد لڳ ڪو رڙمدا و لڳ بري داخوازي جڳ ماو ري ڪاٺيان ناوچي هڙي ئيقليمي ڪان دروستڪرا . لڳه مان ڪا تدا رووسياش جولاي و به

پاراستنی رژیم یان شوون پئی خئی هـروها ئـرانیش ئـیشت بـ پاراستنی هاوپـیمانـ ستراتیژیـکـی و وـستاناوـ لـ وـی هـزـ ئـیقلیمـ نایارـکانـی وـ حزب اللـ ی لبنانیانیش بـکش کردـ نـو هاوپـیمانـیـکـیان .

لـگـ توندبوونـوی روبـرووبونـوـکانـی نـوان رژیم و گروپـ چـکدارـکان لـ دیمـشق و شارـ گـورـکانـی تر، رژیم ناوچـی جـزیرـی بـ دانیشـوانی جـهـشت تاوـک خـیان ناوچـکـ بـرـوـبـرن و بیپارـزن(لـگـ مانـوـی دـزگا خـزمتـگوزاریـ حکومتـی و دـزگا ئـمنیـکـکانـی بـبی نواندنـی دـسـاتی وـ ئاستـک لـ هاوئاـهـنگـی نـوانیان و یارمـتیدانـیان).

ناوچـ عـرـبیـکان خـیان بـ شووی عـشایری ئـکـخت و ناوچـکانـی تریش بـ شووی ناوچـیی ، بـمـام وـزعـ تایبـتـکـی ناوچـ کوردییـکان جیاواز بوو (بـ هـی اـبورـدووی ستـمی نـتـوايـتی سـریان و چالاکیـ سیاسیـکانـی اـبورـدوویان و پـیوـندی سیاسی لـگـ بزوتنـو و سیاسیـکانـی بـشـکانـی تر کوردستان) ، لـوـدا نـوـیـکی کـنی هاوسـزی بزوتنـو و ی بارزانی هـبوو و نـوـیـکی نوـ کـ دـستی بـ چالاکی سیاسی کرد لـگـ پـیدا بوونی پ ک ک لـ سوریا بـرسمـی لـ نـوـدـکان .

تورکیا ویستی لـگـ گای بارزانیـو کوردانی ئـو لـ دژ رژیم ئـکـبـخات وک هـموو گروپـ چـکدارـکانـی سـربـخـی، بـمـام نـو نوـکـی کـ لـژـرکاریـگری پ ک ک بوو ئـو کارـیان قبول نـبوو و لـوـو مـلمانـ نـوانیان دـستی پـکرد. پارتی یـکـتیی دیموکرات(پ ی د) بـرـوـبردنـ خـجـیـکـی خـی دامـزراند بـ ئیلهام وـرگرتن لـ بیر نـوـکانـی عبداللـ ئـجالان و چـندین یاسای رادیکالی دارشت و قوتا بخانـی تایبـتی دامـزراندوو هـروها یـکـخراوی مـدنی و ئافرـتانـی بـشوویـکی چالاک هـنایـ ناوـو و یـکـکانـی پاراستنی گـل(ی پ گ) شی بـ سود وـرگرتن لـ شارـزایی ئـو ئـندامانـی پـشوتر لای پ ک ک مـشقیان کردبوو، ئـوانـش وای لـکرد کـ جیاواز بیت لـ تـواوی خـبـرـوـبردنـکانـی تر و بتوانی دـسـاتیـکی بتـوی بـکـشتـ سـر تـواوی ناوچـ کوردیـکان و سنووری جـزیرـ تـپـرـنـت ، هـوادارانـی بارزانیـش کـوتنـ کـناراوـ بـ هـج کاریـگـرـک .

هاوپـیمانـانی رـژئاوا (بـ تایبـت تورکیا) ویستیان کورد هانبدان بـ جـنگانـدن دژ رژیم و روخاندنی ، بـمـام پـیوـندی مـژوویی نـوان رژیمـی سوری و پ ک ک و لـ تـگـشتنی نـوان ئـران و (پ ی د) و(پ ک

روسیا توانی تورکیا به لای خای بکشی و به س قلی لگی ئرانیش
تگییشنی هاو به شیان ه بهت ل س ر کشی مملانی کانی گ ر پانی
سوریا ، به و ش و ی تورکیا دورخرای و ل ئمریکا و سعودیه .
گشی خراییی د س اتی داعش ل ز ر ل ناوچ کانی سوریا
ک ن ت کردنی گروپ ئیسلامیه کانی تر ، وای کرد ل ق ت ر سعودیه
پاش کش بکات .

تورکیاش بوو ت نه د و ت ک ا ب رای تی ئ پ زسیون ئ کات
ب گای ا ب رای تی است و خای گروپ چ کدار کانی ه رو هاش سوپای
ئازاد و ک ن ت کردنی ت و او تی داعش و ه گ ر ت و ی گروپ
چ کدار کانی س ر به سعودیه و ق ت ر . و به ئ و ی تورکیا ب ت
ت نه یاریچی گ ر پانی ئ پ زسیون سوریا د بهت ناوچ کوردیه کان
ملک چی خای بکات ، ت نه گ گ ش بزواندنی داعش بوو به داگیرکردنی
ئ و ناوچان ، س ر تا به د اب شکردنی ناوچ ک به داگیرکردنی
ک بانی .

ش ک ی ک بانی خا کی و رچ رخانی م ژووی بوو ل ر و ی ک ش کان
، تورکیا و داعش د ران ل به ج گ یانندی پیلانی کانیان ، ه رو هاش
ا ب رای تی ناوچ کوردیه کانیان به لاوازی توانایان کرد ل
و او ستانی ه ز کانی س ر به تورکیا (به داعش و ش) به و ش و ی
ناچار بوون هاو به شیکردنی است و خای ئمریکا قبو بکن و ه ز
چ کدار ع شایرو ناوچ یی کان ک بکا ت و ل ل ژ ر د س اتی خای ل
ک خراوی ه ز سوریا دیموکرات (هسد) تا و ک هاو به ش بزو ن به
مان و ی خ یان دابین کردنی ئاینده یی کی باشت ل سای ی پاراستنی
ئمریکا . به ئمریکاش ه ز کوردیه ک ت نه کارت به د ستیو
ما بهت به مان و ی ل سوریا دواي پاش کش ل سعودیه و
ق ت ر و ز مان ت ن کردنی تورکیا به پاراستنی به ر ژ و و ندی ئمریکا
.

ب م ش و ی (هسد) بوو ت نه هاو پ یمانی ئمریکا ل مملانی
سوریا دا ، و د ستیان کرد به ج به ج کردنی ئرک کانی ئمریکا ل
پ لاماردن و ل ن و بردنی داعش ل ناوچ دیاریکراو کانی ئمریکا ()
جی چالاکیه کانی روسیا به ر ژئاوای فرات دیاریکراو و ر ژ ه لاتی
فراتیش به ئمریکا) ، ل کات کدا ه ز کانی ل عفرین به ت نیا ج
ه ل را ل رووی غ زوی تورکیا و خ یان خ ریک کرد به یشتن و هجوم
کردن س ر ر ق .

لښکونکي پاک کردنډو دوا پايگای داعش لښکري الباغور ، بهانې ما نښوې
هاوې یماني جیهاني دژي تیر لښکري سوريا ، وای لښکري روسیا و
نړان لښکونکي رڅمې سوري و تورکیاش بوونډ هڅې سړکی بې
دیاریکړدنې ټايندې سوريا و دابښکړدنې بڼې تنها و بې بې نړمريکا و
نړوپا و وولټاني کډانداو . پکړدنې نړمريکا چرای سړوز بې
تورکیا بې هاتنډ ناوډوې ناوچکاني څی ، بې ټککې کړدنې
کارتکډان بوو بې دروستکړدنې پکډادان لښکري تورکیا و روسیا و
بې گیرکړدنې چارلسري کښې سوريا و بې دووبارې هاتنډوې
هڅکاني بې سوريا و ئیعلان کړدنې ئاشکرای کښترې کړدنې بیر
نښوتکاني رڅه ټايني سوريا و نیشانداني څی وک کډگرک لښکري
هڅر چارلسړکی بې ئم و بې دابین کړدنې بښکډی لښکري دابښکړدنې
داها تووی سوريا .

نښتا هڅر کوردی کاني سوريا هڅې هاوې یماني نړمريکان و ټواوی
پیلان و چالاکیې سیاسيې کاني نړمريکا لښکري ناوچکې جېبډې دکډ لښکري
پاراستنې هڅر نړمريکيې کاني و بیر نښوتې داگیرکړاو کاني و جېبډې
کړدنې چالاکی و ئرکې تايې تيې کاني دڅگاموخابرې ټکاني
نړمريکا .

نښتاش وای لښکري ، روسیاو نړان و هڅر چکډار کانيان لښکونکي
رڅمې سوريا ، و تورکیا و هڅر چکډار کاني نښو سوريا و سوپای
ئازاد ، نړمريکا و (هسد) ، سې یاریچيې سړکيې کډان بې چنې تي
دیاریکړدنې دسکډوت کانيان لښکري سوريا ، و ئروپاش بې نوښرای تي
نښمانیا دپډوت بښدار بڼ لښکري دابښکړدنې بې ځگای خستنې رووی
پښڅی ناوچې ئاسايیش لښکري چاودڅري نښونډوې .

نښم مملاندیې نښتا بښوې لښکري سوريا ، مملاندیې کډ لښکريان
هڅر کډ نښپرستې کاني کډ مډکډای سوريايان دارزانډ لښکري
کډ مډای تي و ئابووری و حضاری و نښم وولټانيان لښکري ناخيدو
کاولکړد بې ئوې زیادترین بښشيان دسکډوت و هڅموویان
تاوانبارن بښرانې نښم گډل و ټواوی بښشريېت، و هڅموو ها تو
هاوارکیش بې ناو ئازادی و څبات لښکري دژي ديکتاتور و دامڅراندنې
دسډا تي ئیسلام و ئاشی و ئاسايیش و دژايې تي تیر و پاراستنې
ماfi کډ مای تي و مډدنيې کانيان مافي گډلی کورد درېکي
بڼ ټا . لښکري کډ فامتر نيې کډ ئیدعای پاراستنې دسکډوت بکي
يان چاوډرې داخوازکي ئینسانيان پښکډوتوخواز بڼيان بډواي
چارلسري کښېکي سړدډم بڼ لښکري هڅکاني (نړمريکا و روسیا)
يان هڅر ئیقلیميې کاني (نړان و تورکیا) يان هڅر ناوچکيې کاني

(رزلی می سوری ، سوپای ئازاد و کخراو ئیسلامی کان ، یان هلی زی دیموکراتی سوریا). و هه ره هه نگو و دسکه وت و قوربان کی بزرخری بزوتن وای نه تو وای کوردیش د بته شته کی کاتی و د بیت هه م له نه و ئاس و ستراتیژ بربری و ک نه پسته جیهانی و ئیقلمی کان.

جمال ئحماد یوسف (سهح چاوشین)

سهره قه هه مکه ده رباره ی : "جوان کریسته ق گچید" ... ئاماده کردنی: بازار محمهد جهزا

پهرچه کرداری ته په اندن بوو به (دینا وکردن- مکاشفه) ی سیستمی (صارم - بهر) ی که مته رخمی (که تواری- واقعی) و کاریگه ریه که ی له پشهر هه ر هه خه گر کی سه ده ی ده یه مدا بوو ، نه وکه سه ی که ناوی " جوان کریسته ق گچید " (1700- 1766) ی مام ستای شیعر بوو له (زانکه ی لیبزیگ) و په شهوای بازار عه قی له تیاری درامی نه مانی سه ده ی 19 دا.

ئه وه بوو ده ستیان گرت به سهر کته به هه خه ییه کانی گچید و بایه خیان په دا : جهختیان کرده سهر وه زیفه ی ئه خلاقی دراما و داواکاری ناسنامه ی فعلی و واقعی درامی استه قینه و ته واوی ئه و لایه نه جبه جکاریانه ی تیاری هونه ری (تجلی - ده ری ده خات) که له - وانه یه - زرتیر پارچه یه کی دیاری کاره گه وره کان بته ، ئه و وه سفه فعلیه له نووسینی شان دا ، له وه رزی چواره می نووسینه که ی دا) (versuch einer critische Dichtkunst 1730) یه.

یه که م و په پشهر هه مووشتکه هه بزاردنی عیبره تی ئه خلاقی ئه رنیه که ده بته به مایه که ب چینی هه مه کی که له گه ئامانجا یه که ده گر ته وه و دوای ئه وه وه که ده سته هوت به ده ستدات و زایه ی ده کات له دخی گشتی ووداوو که به ته واوه تی وونه ئه و عیبره ته ئه خلاقیه هه بته ردراره . . پاش ئه وه دیاری کردنی ئه و کاریگه ریه نه که ده یه و ته ته حقیقی بکات له دا هه ناندا ، ئایا ده ته و ته کار کی خورافی یان

کمییدی بکهیت یان تراژیدی یان داستانی ؟ کههرشتک کاریگهره بهو کهستیانهی دهیدات و لهووی سهرههدهدات ، خورافه وهکو ناوی گیانداران بهکاری دههذت ... بهام گهر ویستت کمییدیا دروست بکهیت ... تاکو ئستاش کهسهکانت هاوونیشتمانیتن ، لهبهرئوهوی پاوهوانهکان و فهرماندارهکان ئینتمایان ب تراژیدیایه ، لهسهر ئوهههیه بارکراون کتایی شانیهکه (للزدر او - ساویلکانه) وههبت .

ههوستی گچید ، بهتاییهتی له یهکهی کات و شوئندا ، وهکو (کاستالفیتر یاخود داسیر) ، سهردهم دهبن ، لهبهرئوهو - پشکی باوه پکراو دذت ، وهکو باشتترین پلتهکانی که زهمهنی شانیی و زهمهنی فعلی و تهواو ، لهسهری کدهکون ، نیان ده کاتژمهر دهبت و دهر بینه لهو پهیی گادان به و پلتهی که پشت استکراوهتهو و لهو هز زیاتر ، تائستاش ئوه کاتژمهرانه رژن نهک شهو لهبهرئوهوی که ستییهکان پیوستیان بهنووستنه ، لهگه ئوهشدا " پیوسته بهوهدهستپبکات ، پلتهکه نزیک بن له نیوهور و به چونه ناو ئهوارهوه کتایی پببت یان بهیانیهکی زوو دهستپبکات و له نیوهور دا تهواو بت . لهم س نگیهوه ههرچهنده بینهران له سیبه رکیشدا دابنیشن پیوسته شوئنکهوتهی ئهوکهسانه بن کهئدا دهکهن له شوئندکدا . بهزیادکردنی ئوهوی ، پیویست ناکات جری شوئنهکه وهکو ئوه بت که اسین بهباشی دهزانبت - به سنوردارکردنهوه ، لهگه ئوهوی بینراوکی استگ یانهی واقعی مژوویی بت به پی توانا . ههروهها دهبت بهدوای قسهو ووداووه (کهتواری- واقعی) یه نیشانه لگیراوهکاندا بچین و لهسهر ئهم بنهمایه گچید ناازی بوو له و م نلج و قسانهی کهستییهکان لهگه خیان و غیری خیان له زهخرهفهکاری هوانبژیاندا ههبوون ، لرهوه گچید بهتهواوی کاری کرد لهسهر بابهتی استگ یی هونهری ههتاسای 1851 و له مهقالکیدا بهناونیشانی :

Ob man in theatralischen Gedichten allezeit die Tugend als

"lohnt und das Laster als bestraft vorstellen muss

دهبت : دهکرت وازله دادپهروهی هونهری بنین گهر "مردوو " نه بین له ئیهام بهوکهتواره ؟. لهگه ئوهشدا "گچید " لهوخاوه دهستی پکرد بهئاراستهی سروشتگهراکان و درهنگ کهوتووکان لهسهدهی 19دا ، بهدهر لهووی سبهری بهسهرهوه بووه لهز ر رگاوه و دهر بهست بووه به بهوخساری باوهوه ، لهبهرئوهو هتکردنهوی قسهی کهسایهتیهکان خیان و م نلج گیان ، ههستیان بهوه کردوو که تراژیدیا دهبت بهشوه ئهسکهندهریهکهی پارزراو بت و زمانی ههمان شوازو فرم و په یوهست بت پوهی ، لهسبهری ئهم دهر بهستیه (ژد

(- جدی) یه دا ، وه کو کلاسیکيه تازه کان به تایبه تی با به تی که سٚتی
 درامی ، له سهرئو و پٚویستیه نه خشه سازی بٚده کٚشن که ده بٚت سٚبه ری
 که سٚتیه ٚ استگٚ کان له گه ٚ جٚره لاسایگه ریبه گشتیه کاندا وه کو یه ک و
 ته و قی قسه کانی بات له باز اٚ یان له ژیانی تایبه تیدا .
 فٚرخوازان کی گٚچید به ناوی " الیاس سکلجال " (1719-
 1749) جٚگره وه یه کی بٚ تیٚره کانی گٚچید داناه به گشتی
 له نووسینه کانیدا " الغزیره - خوٚم - لٚشاو " کٚ له شانٚ دا یه کهم
 سهرسامی به شکسپیر له ئهٚمانیا سهری ههٚ دا له زمانی ئهٚمانیدا :

"1741" Vergleichung Shakespeare und Andreas Gryphius ئهٚم
 پٚرٚژه یه (سروشی - وحی) وه رگرت له دامه زراننیدا بٚشانٚ یه کی نوٚ
 له کٚپنهاگن به دووکاری گرنگی شلیگٚ له درامادا و کاریگه ر به
 دوو تیٚرسٚن و ئه زموونکاری په یوه ست به و نمونه یه وه :
 Schreiben von Errichtung eines Theaters in Kobenhagen Gedanken
 zur Aufnahme des danischen theaters

ههروه ها له باره ی به ٚٚ وه بردنی کرداریانه ی شانٚ وه و له باره ی تیٚری
 درامی و شانٚ یه دوو باره کانه وه جیاوازی زٚر سهریان ههٚ دا له نٚوان
 (گٚچید و شلیگٚ) له سهره تای کاره دواکه و تووه که دا ، لٚره دا
 ٚ خنه گر نه بووه له سده ی 18 دا له وانیه به شٚوه یه کی ٚها ئه و
 وه زیفه ئهٚخلاقیه هونه ریبه ٚه فزکرا بٚت ، بهٚام (شلیگٚ) جیاواز بوو
 له (گٚچید) له ودٚ خه دا هه میشه و له وٚ دا ٚوونه که پٚگه یه کی ناوه ندی
 هه یه که بٚ یارده دات له وه ی " شانٚ زٚر پابه نده له و باره یه وه بهٚام
 بٚ چٚژه ، شوٚنگه ی هٚٚی وانه و تنه وه یه نه کٚ شانٚ ، " بهٚام شانٚ گه ری
 به ته نها ئه و ئامانه جیه ، که شایسته ی ئه وه یه گوٚ بیستی بین
 له به رئه و هٚ کاره به ته نها ، هه تا ئه گه ر گوٚ بیسته کان ئه هلی چٚژو
 زانستیش بن.

دیما نٚی مٚ نسور حیکمٚت لٚ گٚٚ
 بٚا و کرا وٚی کٚمٚ نیست سٚ بارٚت

بہ یکخراوہ جہ ماوہ ریہ کا نی چینی کرکار 3

وہرگہ رانی: کاوہ عومہر

بہشی سہہم

کہمہ نیست: ہوہدان بہ پکھہنانی سہندیکا لہ بارودہ خکدا کہ
کرکاران لہ ہموو جہرہ یکخراوہ کی جہ ماوہری بہ ہشن بہو مانایہ
نیہ کہ لایہ نگرانی سہندیکا ئہیانہوت لہ چوارچہوی سہرمایہ داریدا
ہمہنہوہ. دہکرہ بہگہشیان ئوہ بہت کہ ئگہر کہشی ہنہہتی
کخستنی کرکارانہ لہ یکخراوہ جہ ماوہریدا، پہویستہ رووبکرہتہ
ئو شہوازہ ناسراوہ لہ یکخراوہوون. چونکہ ئاسانتر دہتوانرہت
ہوونی بہدہوت قبوہ ہکرہت. ئہم کارہ گونجاوہو لہزوہر رووہ بہ
کردہوہ دہراتنی گونجاوہ. ئاشکرایہ کاتکہ کہمہگہو چینی کرکار
ہووبکہ نہ شہرش، سہندیکا کانیش بہپی بارودہ خہ نا متہعارفہ
نا ئاسایہہ" واتہ گونجاوی دہگرہتہ ئستہ. لہ بہرامبہر ئہم بہگہ
ہہنانہوانہدا چی دہہہہ؟

مہنسور حکمہت: ہوارم بدہن با خاہہک رہشن بکہمہوہ. ئایا سہندیکا
لہ کہتایدا "کخستنی ناسراوہ" یان نا، بہپی ئارہزوی
دامہزرہنہرکانی دہگہہہہرہت؟

بہہچونی من یکہمیان دروستہ و سہندیکا شہوازہ کی ناسراوی
کخستنی کرکارانہ و "بہوردی وتہی ئہمہی ئہنجومہنی دامہرزہنہری
سہندیکا یہ. گریمانہی ئہمہ لہسہر ہنہمای ئوہی سہندیکا لہسہردہمی
شہگہہہانہدا شہوہکاری دہگہہہہت. بہجہرہک کہ گونجاو بہت یان
ہلومہرجی تردا، بہ نمونہ ہادیکاہتر ئہت یان لہقہ بارہی کی تردا
و بہشہوہی کی تر کاردہکات، بہہایہ کی کردہی زہری نیہ، ہہر
بہوشہوہی کہ ئہمہش ناتوانین ئہمہہ بہبیانوی سہرکوتہوہ ہیزہہ کی
یفہرمیست دروست بکہین وپہیمان بدہین کہ لہسہروبہندی شہہہہدا لہ
کاتی خہیدا بیگہہہین بہ ہیزہہہ کی کہمہ نیست، لایہ نگرانی سہندیکاش
ناتوانن ئہمہہ سہندیکای ہہہہدراو دروست بکہن (واتہ سہندیکای
جہگہی ہازیکردنی دہوہہت) وہ بہہہہن بدہن لہ سہہہہندی تہنگڑہی
سیاسیدا بیگہہہن بہ ئہرگانی دہسہہہات وکاری ہاستہوہی جہ ماوہری.
ہہوتی خہباتی چینایہ تی سیناریہی لہم شہوہیہ پہسہند ناکات. ئوہ
ہنیاتنہرانی سہندیکا نین کہ چارہنوسی داہاتوی سہندیکا دیاری

دېكېن، بېكېكو تايېتمېنديكېكاني خودي جوړېانېوې سېنديكاليستي
وتوانايېكاني سېنديكايې وېكې "شېوېيېكي ناسراو" كېمېرج دادېنې بې
درېژي كاري سياسي و خېباتي داهاتوي، اېبېراني و كړېكاراني
بېكخراو تيايدا.

بزوتنېوې سېنديكايې، هېتا نېو ئاستې كې لېگې ئېوېشدا لې
پېكېهېناني وشياري سياسي كړېكاراندا دېور ئېگېن، ئېوان بې ئاسېو
بېحيېتي سېنديكايې بار ئېهېنېت. ئېمې پېناسي سېنديكايې بې خې و
ئېو پېگې كېمېلېتيې كې هېيېتي ئېو مرېفانې دېكېشېتې مېيدان
كېلېگې خې يا دېنېوې دېيانكېتې هېسوېاواني خې. نازانم ئايا
بېاستي بېوتېك بېگېي گريمانېي ئېوې بې بېرگري لې سېنديكا
پېشنيار كړدوې يان نا. لېگې ئېوېشدا وېامې من ئېوېيېكې ئېم
جېرې بېگېنې پشتيان بېستووې بې دېبريني زېهني و خېبېخشانې
"لېنياريسي" لېتايېتيېكان و تايېتمېنديكېكاني بزوتنېوې
كېمېلېتيېكان بېشيوېيېكي گشتي و بزوتنېوې كړېكاريې بېشېوېي
تايېتي.

بېام باسي بنېتي من ئېوېيې كې بېهېچ شېوېيېكې ئېم بېگېيې گري
ئېمې ناكېتېوې، لېبېر ئېوې بېبېچوني من مېرجي شياوي بېكخستنېكي
جېماوېري لې ئېراني ئېمېدا ئېمې نيې كې بې ئېملاولا لې سېيېني
شېشېشدا ئېرگاني كاري شېشگېانېش بېت. بې ئېمې تېنانېت
هېرېوېزيېك و سندوقيكي كريكاريش نرخ و بېهاي تايېتي خېيان هېيې.
كيشېكې لېرېدا نيې. كيشېكې لېسېر واقعي بوني ئېو ئېتېرناتيْفې،
جدي بووني لېپېيوېند بې ئاستي خېبات و داخوازيې كړېكاريېكان و
بارودېخي كېمېلېتيې و سياسيېتي زا بېسېر كېمېلېگېو نرخي و بېهاي
بې بېراورد لېگېل ئېتېرناتيْفې سېشاليستي واديكې بې هېر ئېم
بارودېخي ئېستايې. ئېمې تېنها لېبېر ئېوې نېبووينېتې لايېنگري
شورا چونكې درووست "سېيېني" شورا كاري شېشگېانې دېكات و
سېنديكا نايكات. بېكېكو ئاوېها و لېوېش گرنگتر بېدېليليې كې هېر
ئېمې بزوتنېوې شورايي و بزوتنېوې كېبونېوېي گشتي تواناي
بېكخستنې كړېكارانيېان هېيې بې بېرگريكردن لې ماف و
بېرژېوېنديكېنيان. ئېبېتې ئېبېت جارېكي تر ئاماژې بېوې بكمې كې
ئېو سېنديكاليستانې كې ئېيانېوت لې سېيېني شېشېشدا كاريېن،
ئېمې بېپېچېوانېي نمونېكې ئېوېوې، نېكې باس لېسېنديكايې ئاشكراو
ياساي و جېماوېري ناكېن، بېكېكو باسي لې سېنديكايې نهېني دېكېن.
وېكې وتم ئېمې پېشېل كاريېو هېهاتنې لې كېشېي پېوستي كړېكاراني
ئېران بې بېكخراوبوني جېماوېري لېگېل تواناي خېباتي ئاشكرا و

فراوان. ئو كيشاننى كې بېلۋاي ئىم بىزوتنىۋى كې بونۋى گىشتى دېتوانىت وىمامى پېىداتىۋى.

كىمىنىست: لىگىم ئىم وردىكارىدا ئو خاى بىيارنامى كى دىمىم ئىم پىشتىۋانى لى ھىۋى كىكاران بى دامىزاندى سىندىكا دىكىن. لىۋى كىدىۋى زىاتىر ۋون بىكىنىۋى. ئاىا لىكى كاتدا ھىۋىدان بى پىكىھىنانى كىخىستى شورايى و لى ھىمان كاتىدا بىگرىكىردىنى چالاكانى لى كىكارانكى كى ھىر لىۋى جىگىدا بىنىيازى دروستكىردىنى سىندىكان لىكىردىۋىدا ۋوبىۋىۋى كىش نابلتىۋى؟

مىنسور خىكىمىت: ئىم پىشتىۋانى لى ھىۋى كىكاران دىكىن بى پىكىھىنانى سىندىكا، چونكى بىجىا لىاگىياندى ھىۋىستى خىزىب بىقازانجى شوراۋ بىجىا لىۋى كىكارانى ادىكا و كىمىنىست بىدۋى بىزوتنىۋى كې بونۋى گىشتى و ئىتېرناتىقى بىزوتنىۋى شورايىۋىن، ھىموۋ كىكاران لىپىشت سىرى ئىمىۋى لىز نابلستىن. چىنى ئىمى ھىر بىجىر لى شىۋازى جىراۋجىردا خىكى كارى سىنگىر لىدانى لىبىرامبىر بىرژۋازىدا، لىكىك لىۋى شىۋازان ھىۋىدانى بى دروستكىردىنى نىقابىكان، چىنھىنى و ئاشكرا يان ھىتر، ئىمى پىشتىۋانى لى ھىر سىنگىر لىدانىكى كىكاران دىكىن ۋى ھىۋى ئىدىن بى پىشتىۋانى بىلىكىردىنى. ئىمى ھىردۋى خىشتىك كى كىكاران لىخىباتىاندا لىسارىك دايان نابلت تىكى نادىن، بىكىۋى ھىۋى ئىدىن بى بىشدارى خىمان، لىگىم پىشتىۋانىكانىمان و فىداكارى لى لىزى ھىر ۋوبىۋى بونۋىۋىكى چىناىتى، ئىم ھىۋىدانى بىرۋى ئىۋلاى بىرىن كى بىۋى ئىمى بىرژۋىۋىندىۋى واقعىكانى كىكاران لىۋىدا دىستىبىر دىبىت.

ئامانجى ئىمى ئىۋىۋى كىبىزوتنىۋى كىكارى ھىچى زىاتىر بىھىز بىت لىبىرامبىر بىرژۋازىدا. ئىگىر سىياسىتى ئىمى بىتې سىياسىتىكى ھىمىلاىنى ناۋ دىرونى چىنى كىكار، دىنىيان كى ھىزى كىكاران دىگات بىباشتىرىن شىۋى، بىمام مادام كى ھاۋكات لىگىم ئىمىدا مىلى خىباتكارىتر لى ناۋدىرونى بىزوتنىۋى چىندىكىدا دىست بى كارى پىكىھىنانى شىۋازى تر لىپىكىگىرتى بىدىن. ئىمى ھاۋكارىيان دىكىن ۋى لى ھىمان كاتدا ھىۋى ئىدىن بىزوتنىۋى كې بونۋى گىشتى و شوراكان زىرتىرىن كارىگىرى و مىتمانى لىۋى كىكاراندا بىدىست بىھىن، چونكى باۋىمان ۋاى كى كىكاران لىم لىگىۋى دىستىيان دىگات بىھىزو تۋاناي واقعى خىيان لىخىباتى ئىستا و لى خىباتىدا بى بىدىستىۋىگىرتى دىسلىتى سىياسى.

ئۆگەر ئۇمەم كىركار انك بيلان وٲت سـ نديكا يک کبځن،
 بدلنيايي وٲ ئۇمەم سـ رنجي ئوان بـ ئيجابي بووني هـ وٲدان بـ
 پکھـناني شوراكان رادکـشين، لـ يگاي پرر پـداني بزوتنـ وٲي
 کـ بونـ وٲ گشتيـ کان، بـ مام ئۆگەر کـ سانک هـ ر ئستا چـ ند هـ نگاو
 لـ م يگايـ دا چووبند پـش، ئۆگەر بـ استي هـ نگاوک بـ ر وپـ کھـناني
 نـ قابـي چي مـ بستيان چووبند پـش، دـ توانن کرکاراني کـ مـ نيست
 وک پارـزرو بـ هـ زکـري خـ يان لـ قـ مـ بدن، هـ بت لـ
 بارودـ خيکي ئاواشدا، هـ ر بـ و شـ و يـي لـ بـ يارنامـ کـ دا ها توو،
 ئـ مـ هـ وٲ ئـ دـ ين جوـ انـ وٲي سـ نديکايي بـ هـ ي هـ مان خـ لاواز
 نـ ريتيـ کاني نـ قابـ کان توشي تـ کشکان نـ يت و لـ تاقيکردنـ وٲي
 ئيجابي بزوتنـ وٲي شورايي، وک پشت بـ ستن بـ ديموکراتي راستـ خـ و
 ئيرادي کرکاران، خـ پاراستن لـ بيرـ کراتيـت، پاراستني مـ ودا
 لـ گـ رـ وٲ ريفـ رميستـ کان و شتي تر کـ وٲ رکـ.
 جگـ لـ وٲش، لـ بـ يارنامـ کـ دا ها توو کـ لـ هـ ندک باري تايبـ تيذا
 خـ مان راستـ وٲ هـ وٲ دـ دين بـ پکھـناني نـ قابـ کان. بـ مام هـ وٲ
 ئـ دـ ين کـ ئـ م نـ قابانـ لـ داها تودا پـ يوـ نديکي بـ هـ زيان لـ گـ
 بزوتنـ وٲي شوراييدا هـ بت بـ گوـ ري هـ ندک پـ وٲري دياريکراو
 بـ يانـ وٲ پـ بوـ ست بن.

وہرگہ را نی: کا و عومہ ر

چاويڊا خساندن ووهو ٻرڻ: ٻيڻشو

سَـ شِـا لِـِـزِـم تَـ نِـا وِـا مَـ بَـ نَـ
عَـ دَـا لَـ تَـی کَـ مَـ گَـای
سَـ رِـمَـا یَـ دَـا رِـی ! ... نِـو رِـی بَـ شِـیر

بـچـا و گـانـی کـی خـرای نـم رـژانـه بـه و اـی مـیـدیا کـانی جـهان،
هـلـومـرجـک کـه دنیای نـم مـی کـم مـگـی پـدا تـد پـت و
بـربـریـتـک کـه لـلایـن سـیستـم سـرمایـه داریـو و بـخـرا و بـدزی
مـرفـایـتی، هـیچ جـگایـک نـا هـتـو و بـه هـیچ کـسـک نـگـر کـمـک
لایـه نـگری لـه خـکی کـر کار و کـمـد رـامـتی کـم مـگـ بکات، کـسـک نـگـر

نیگزیران بخت بینهی تراژیدیاکانی نیم رزانهی کوشتاری بکاممیی
خکی کوردستانی سوریا، کوشتاری خپشاندرانی عراق، چیلی،
یممن، لیبیا و زیندان و ئیعدامی جمهوری ئیسلامی ئیران و دخالتی
کننپرستانهی ل ناوچکدا، ژیا نی هژاری و بیدرتانی خکی
زربهی واتیانی هندستان، پاکستان، ئفغانستان. ئگز ئو
واقعیتی ئو وواتان بخت بجا لاسرکوتی بپردی برژوازی
واتکان، ئو وادوری وواتی ئیمپریالیزمکان و فزایکی جنگ و
برستی و ئاواریی ک لدنیا دا بپیان خستوو بتایب لایلن
ئمریکا و روسیا و یکتی ئوروپا و هاوپیماننکانیان لدنیا دا
وک چند قوتبکی سرمایه داری ک چ کارساتکیان بسر ککممگگی
ئینسانیدا هئاو، بیه ئینسان ناتوانت نفرتیان ل نکات و
خواری روخانی دساتی سرمایه داری نبت و دخالش نبت ب
جگرهوی ب ککممگگیکی شایستی ئینسانی.

ئو هلولومرجی نائینسانیهی ک لباری سیاسی و ککممایتی و
ئابوریو ل رژهاتی ناو است و ئاسیا و ئفریقا دا بپیان
خستوو ل جنگ، برستی، کوشتنی بکمم، بکاره نانی چکی
کیمیایی، ئاواریی ملینی خک، سپاندنی هزی میلیشیایی و
سربازی، دزینی سروت و سامانی ککممگگی، گان ب دوی دزینووی
بازا ب ساگردن ووی خراپترین کما ب سودی زیاتر، گان ب دوی
بازای هزرانی هزی کاردا، هررشای نخالشی و مردن ل دیان
ملین ئینسان ل یممن، شوو کوشتاری لیبیا و کیلکردنی
ئینسانکان، خراپترین هلولومرجی ئینسانی چندین ساای سوریا و
هرشی فاشیانی و بکاره نانی چکی کیمیایی دوو تی تورکیا بسر
خکی ممدنی، ناا زایتی ملینی عراق و لوبنان و کوشتارو
برینداری زر ل عراق، کوشتارو سربین و ئاواریی و سپاندنی
خراپترین هلولومرجی نائینسانیهی بسر ژان و لایلن هز
ئیسلامیهی کانی؛ قاعید، داعش، بکحرام، حوسیهکان، حرکی شیب و
حشدی شعبیهو. هموو ئمان دنیا یان لبردیم مترسیکی گور و
نایندیهی کی تاریکتردا راگرتوو، ک هههشن بسر مرقایتی و ل
دنیا دا. ککممگگی لایلن کمایه تی کوو ک بشوین برژوو ندی
ئابوری و دساتی سیاسی خیان و مانووی سیستمی
سرمایه داریو، بانگ وازی ب دکریت و ب کردار بپوو دبریت.

ئمان لایکی هاوک شکان ک دساتداران و میدیاکانی برژوازی
تراژیدیا و روخساری ترسناکی دنیا دخالن وو بترساندن ککممگگی
مرقایتی ب مانووی خیان ل دساتا هزاران چواشکاری و

خاک کردن چاوی کامه گنگ نه نجام ددنه به خستنه ووی دسه ماتی نه گریسی سرمایه داری و سیستم دژی ئینسانیه کام یان. بهام نه ولای هاوک شاک به پچه وانای خواسته کانی به رزواری و میدیا چه واش کار کانیان ویه. نه ووی له به رامبه ر نه و هلهوم رج دا کامه گنگ له ژر و وک بورکان وایه و لهر و له دت قته و و ریزی ملیه نی خک شقام کان داگیر دکن، له نا زایه تی به دنیای جنگ و کوشتارو هژاری و برسه تی و زیندان و تیرر و ئاواریه سرمایه داری، راستی به ری کی فراوان ددر خات که هیچ نزدیکه تی و به رزه و ندیه کیان به چینی دسه ماته دار و نیه. به ری کی چینایه تی م وجود له کامه گنگ که به دنگی به رز هاوار دکن و دکن دنیای نه م دنیای شایسته ئینسان نیه، دسه ماته کانی نه م دت به ن و گنه یان گومکن، هاواری دنیای که دکن که دنیای خشگوزران و یه کسان و نازاد دت به هله موون.

نه گنه نا زایه تی کانی هه ر نه ستاو له مساهدا و رگرین له نا زایه تی کرکاران و باقی به شاکانی کامه گنگی نه ران، نا زایه تی کانی نه م مانگه ی عراق و لوبنان، رزان سهرش قامی ملیه نی خک کرکارو لاوان و زنان له شارکان و داوای وخانی دسه مات دکن و ترسیان خسته ت ناو دهی هله موو حزب کانی به رزواری دسه ماته دار به ئیسلامی و قومیه و، نا زایه تی کانی نه م ماویه ی چیلی به دژی فسادو حکومانی گنده که دسه ماته داران ترسیان له نا زایه تیانه هله ی و به دوزمنی چینایه تی خه دزانه ت و نایشار ت و، نا زایه تی کانی سودان که دسه مات ناچار به پاشاکش کرد، نا زایه تی کانی نه م نه زانیه ی نه ن و هله لک زرد کانی فره نسای چه ند مانگه، نا زایه تی کانی کرکارانی نه مریکا و به ریتانیا و باقی واتهانی نه وروپا، به دژی به کاری و کره کام و جنگ و دژی خراپی ژینگه به دژی گرانی، نا زایه تی کان به دیفاع له په ناب ران، نا زایه تی کان به دژی کارکردنی ره زانیه منداان و گوره ساان له واتهانی پاکستان، نه فغانسان و به نگه داش ره زی به یکه دله ل لایه خاونداریه تی سرمایه دار کانی نه م واته ت زله زانیه و سعات کاری زه، نا زایه تی کان به دژی نایه کسانیه نه ن... نه مانه و سدان نا زایه تی تری چینی کرکارو که مد رامه تی کامه گنگ که ره زانیه دته نه سهر شقام کان و که پانتایی لاپه ی میدیاکان داگیر دکن. هله موو نه و نا زایه تیانه چه له واتهانی زله زی نابوری و چه له ره نه ماته تی ناو است و نه فریقا و ئاسیادا، نا زایه تی به ژیانیه کی باشتی ئینسانی و نازادی و دابینکردنی کارو کره یه کی شایسته به ژیانیه ئینسانی سدرم و دژی جنگ و

كوشتارو ئاوارىي و تيرىر و سركوتى. بىلەم دىسەلە تداران لەم
دىترسن و دزانن ئىم ناىزايى تيانە ھەشەشەيە لە ئايندى
دىسەلە تيان و ئىم ناىزايى تيانە بى تارمايى سەشاليزم و كەمە نيزم
دىبين بىسەر سەرى خەيانەو.

ترەپ و بىرەيس جەنس و نايجل فراز، تا دىگاتە بىرژوازي ميليشياو
بەلەمايەي وەلاتانى رەژىمەت بەئاشكرا خەتەرى ئىم سەشالەزم و
كەمە نيزمە لە ئايندى ناىزايى تىكەندا دىبين بىدەرى دىسەلەتى
خەيان، ناىزايى تىكەنى لوبنان و عەراق لەوێ ھەشەشەيە وەخانى
دىسەلەت دىكەن، بە ئاشكرا دىسەلەت و حزبەكان پاشەكشەيە زەريان
کردو و بىلەينى زەريان داو. لەو ناىزايى تيانەدا كەبەدەرى
دەخالەتى جەھورى ئىسلامى ئەرەنە لە عەراق و لوبنان، جەسەن
نەسروەي لە بىرامبەر خەپشانەراندا راگرتوو و لە عىراقىش
مىلشياكانى سەر بە ئەرەن و جەشە شەعبى و سەدرى خەتەتە بەردەم
ترەس و نىگەرەنەو، ترەمپ و جەنس ترەسى ئىم ناىزايى تيانەو
بە ھەزبەونى چەپەكى سەشالەست لەخوارو و كەمەلەگە دىبين و بەيە
بە راشكەوانە لە مەناسەت و كەنفەراسەكانى خەياندا ھەشەشەيە سەر
سەشاليزم و كەمە نيزم ناشارنەو، واتە بىرژوازي ھەر بزوتنەو يەك
بەدەريان بەتە مەيدان و ھەر حزبەكى ئەپەزسەن لە بەرژو وەندى
خەكەو دواكارى چاكەسازى بەكات ئەو بە سەشاليزم و كەمە نيزم
ناوژەديان دىكەن.

نەك تەنھا ئەو، بەكەو دىيە ئەستەكە دىيە دەرەي چەند قوتبەو
چاوەلەي جەمسەرى ترە جەگەلەكەي وەلاتان لەم جەمسەرەنە لە وىندەي
بەريتەنيا و جەھەشتەنى قوتبە رەژاواو ھەو وەي رەشتەنى بەرەو
ئەمريکا، ھەرەو ھە جەگەلەكەي جەگەي ھەو پەيمانەن، بەيە بىرژوازي
رەزە يەگرتوو و بە ھەزەكانى لە جەمسەرەكاندا نەماو، نەك ئەو وەي
بەريتەنيا يەكەتە ئەوروپا جەدەھەتە، بەكەو بىرژوازي
لە ھەلومەرجەكى ئەزمەي سەياسى و ئابورىدايە، ھەتە لە ناو خەياندا كە
ئەگەر سەساتە بىرامبەرەكەي بەدە نەبەت ئەوا بە كەمە نيزم ناوژەدى
دەكات، نەوونەي ئىم رەزانەي نايجە فراز لە حزبى بەرگەزە لە
پەرلەمانى يەكەتە ئەوروپادا لە بىرامبەر ھەندە كەندى وەلاتەكاندا
ھەدەستەتە سەرپە و بە كەمە نيزم ناوژەديان دەكات.

ھەلومەرجە ئەستە لە ئەو وەي ئەمريكاو ترەمپ لە ھەكەردنى گەپە سەوز
بە فاشىيەتى دەو وەتى توركيا و ئوردوگان، ھەو وەستە دووفاقى روسيا
لە سەر سورياو سەردانەكانى روسيا بە سەودىە و پەيوەندى خەشكەردن
لەگە وەلاتانى عەرەبى، لاوازي دەورى غەرب لە ئاستە ناوچەكەدا،

لـسايـي بـرژـو و نـدي و چـاوچـنـي کـي ئـم قـوتـبـانـ و هـاوپـيـمانـي کـانـيـانـدا،
بـ ئـيـعـتـبـار بـوونـيان لـئـاسـتي دـنيـادا بـ نـاـزايـيـتي و
بـرـدبـارـانـکـردنـي هـزـيـکـانـي ئـمـريـکا لـ سـوريـا و کـوردـسـتانـدا،
نـاـزايـيـتيـکـانـي جـيـهـانـي تـقـانـدـتـو و کـمـمـگـي جـيـهـانـي لـ بـرامـبـر
هـزـيـ ئـيـمـپـريـالـيـسـتي و بـرژـوازيـي نـاوچـيـي و مـحـليـکـانـدا بـشـوـي
بـرچـاو و روو لـسـر دـانـاو. نـک هـرئـم، بـکـو رـيـزي قـوتـبـکـان
(جـمـسـرـکـان) و هـاوپـيـمانـي کـانـي لـ بـريـک تـرازاـندـوو و يـزـي کـانـي
بـرژـوازي يـک وـلـات و هـتـا يـک حـزبي بـرژـوازي دـسـا تـداريشـي
لـ بـريـک هـوـشـانـدـتـو، هـمـو ئـوانـ دـرگـاي بـ ئـاوـيـي بـ
جـگـگـي هـزو وـلـاتـي جـمـسـرـکـان و هـاوپـيـمانـي تـکـان کـردـتـو.
ئـم هـلـومـرـجـي جـيـهـانـي بـهـمـانـشـو هـلـومـرـجـي هـنـاو تـ
مـيدـانـو کـ دـرگـاي بـووي کـرـکارـان و ژـنان و لاوان و جـمـاوـري
کـمـدـرامـت و نـاـزي کـمـمـگـي کـردـتـو بـ نـاـزايـيـتي فـراوانـتـرو
هـتـا هـپـچـانـي سـيـسـتـم و دـسـا تـداريـتي ئـم، داوکارـيـکـانـي
رـشـتي دـسـات، نـا بـ حـکـومي مـيـلـيشـيا و بـنـما، نـا بـ هـژاري و
نـبـووني نـداری و ئـاوـارـيـي و بـدژي چـکـي کـيـمـيـايـي و نـا بـ
سـرمـايـداري و بـ بـ ئـازادي و خـشـگـوزـراني، کـمـمـگـي لـ بـردـم
ئـلـتـر نـاتـيـفـکـي تـردا رـاگـرتـوو.

هـاتـنـمـيدان و داوکارـيـکـانـي ئـازادي و خـشـگـوزـراني لـدنيـادا
بـخـي لـ خـواستـکـانـي سـشـيـالـيـزم، و لـ کـمـمـگـي کـانـي لـوبـنان،
عـراق، چـيلي، ئـران، سـودان، تـونس و ئـفـغانـسـتان، زـرک لـمانـ لـ
زـرک لـ وـلـاتـکـانـدا وکـو ئـووي تـرسـيان لـسـر حـزبـوـاي لـوبـنان و
جـمـهـوري ئـيـسـلامي، مـوقـتـدا سـدر و بـريـس جـنـسن و تـرمـپ و هـزـي کـانـي
تـاـيـبان، دـسـا تـي يـنـان و چـيلي دـانـاو. بـمـام ئـم هـشـتـا
سـرـتـاي کارکـکـي بـشـي خـوارـووي کـمـمـگـي داواي دنيـايـي کـي شـايـسـتي
ئـيـنـسانـي بـ خـيان و نـوـکـانـيان دـکـن، وـاتـ هـشـتـا لـسـر تـاي
کارکـدان چـنـد پـاشـکـش بـ دـسـا تـداران بـکـن و چـنـد خـواست و
داواکـانـيان بـسـپـنن دـسـتـکـوتـ، بـمـام ئـم ئـاينـدـيـکـي بـاشـي
ئـيـنـسانـي لـژـر چـاکـسـازيـکـانـي بـرژـوازيـدا کـ لـژـر فـشاردا ئـنـجامـي
دـدـن، بـ هـمـيشـ مسـگـر نـاکـات.

ئـم هـاتـنـمـيدان و داوايانـ کـ بـ ئـاينـدـيـکـي بـاشـتـري ئـيـنـسانـي بـ
هـمـو کـمـمـگـي، کـ تـاکـکـان دـتـوانن لـويدا بـهـرـمـند بـن لـ
ژيانـکـي بـاشـتر، ئـمـش بـ وـخـانـي سـيـسـتـمـي سـرمـايـداري و جـگـرـووي
بـ سـيـسـتـمـکـي نـووي سـشـيـالـيـسـتي بـدـسـت دـت، کـ بـ ئـمـش
لـمـيدانـدا بـووني کـرـکارـانـي و شـيارو رـکـخـراو بـووني جـمـاوـري

کمدرام تی کمدگ ک ئستا ل شقام کاندان، ب رابرای تی
حزبی کمد نیستی و مارکسی ب سرئ نجام و سرک وتن دگات. هررب ی
ئوی دوترت دسات د ب بوات باش، بام د ب چ هزو
دسات تک شو نی بگرت و م س ل ی کی گرنک و ح یاتی. ه پ چانی
سیست می س رمای داری و د سات دار تی ب رزاری ب خ با تی ف ردی و
ج ماو ری ب رشوب او و نار کخراو چ ند فراوانیش ب ت ک ئستا
ل دنیا دا ریزی س دان ملی نی ئینسان کان ه و ی ب د دن ب ب
ر کخراو بوون و ل د وری ئ لت رناتیفی س شالیستی و ب ب
بزوتن و ی کی کر کاری و بزوتن و ی کی ک م نیستی م یداندار، ل
بازن ی کدا د خو یت و و دووبار د ب ت و و د سات ه ر ل
دستی ب رزواریدا ب ر ننگ و جری تر و ئا وگ د کات.

۲۸/۱۰/۲۰۱۹

ف رمود کا نی شیعی ب گ رد ... س باح ن نجد ر

1

شاعیر له خ سکیدا خه س ه تی یاخیبونی له ناوه وه سکاوه و مانا و
ت ی پ کها ته یه تی، به ام خ س تی پ شم رگهی نیی. من ق ت ق مم
ن کردوه ته چ ک. شیعر به ره و قوو لای ده ب ته وه و وز و
در و شان و ی ه موو نووسین ک، ت واوک ری پ ژ شنبیری کان و
قه واره یه کی سهرتاسه رییه.

2

ل شیعی ب گ رد دا شاعیر د ب ت و خسار کی کارای گ ردوونی،
پ یو ندی ب تاک شون ک و نام ن ت، د چ ت ناو ه ما و زار او و
بن ت کانی ت واوی بوون و جیهان و خ ون و چیی تی مر ف و.
توانای ب دیه نانی خ ونی ت دا پ یداد ب ت، خه ون و به دیه نانی
به های حیی و گه ردوونی بوون.

3

هه موو قوتا بخانه شیعییه کان له ناوده چن، ته نیا شیعر خ ی

دهم ښتهوه. که بیر له قوتاخانه و ښباز و تښوژم و جوو ښان و
جیاجیاکانی شاعر دکه م و. تښوژمی هښستی و خښونیم له وانی تر
په باشتړ. له واندای دتوانم بچمه سهر پایهی خم و خم بنیادبنم
و هښ و وره یان له وښرگرم و جښ بگرم.
دښنگی دښو ناتوانت ناوهښکی ناخ ښاسښت، یان بتاسښت.
چمکی بختیاریی ئدښی له ناخمدای دخم مښنم و به مښکی هونه ریی
خمی له گه یدای دهم ښمه وه و ده ښته بنیاد له زه ښنمدا.

4

له ئزموونی مندا ئم ښویندای و ښمویستووه ئفسان
تکبشکښم، بښکو ویستووم ښایه و تانوپی بښ تاستی بکاره ښانی
ووداوکی هاوچرخ بچنم و بښری بکم و و بکاربهاښم و.
ئفسان ښویستی ښکی ناوکی شاعر، پاشان بکارامی بکاره ښان
پویستی بښاگاییی کی هښم ښاندای.
هیچ شاعرکی داهښراو له وزی ئفسان ښای نیه. ئم شاعر
به نه مریی دهم ښته وه، ئه فسانه وزی نووسینی بښرکردبښو و تا
تاستی ښسښی و زیندووی.

5

زمان هښکاری دهر بښی شته ناوه کی و زه ښییه کی شاعر، شاعریش
ښبازی ژیان و بیرکردنه وه مه، حه زده کات له بهر ښشنایدا بښندر.
له ژیاندا له بښاوکردنه وهی شاعر کانم زیاتر هیچ نه ویستووه. شاعر
هه ژاره و زښریش به هښزه، به مردن ده وره دراوه. باوکم به هه ژاری
مرد، دایکیشم. له مندا دهرکه وتنه وه و ماونه ته وه و تکه به حا ته
نووسین و یاده وهی نووسین بوون. حا ته نووسین هه سترکده به
کرانه وهی گهردوون، به سهره تای دووه می ناوده بهم، شته جوانه کی
ماونه ته وه شاعر بگهرد له دیدکی ته و او ئست ښتیکیه وه
پاراستوویه تی و کردوویه تی به مایه ښه زامه ندی و نمونه. دهم و
له ښگای هښزی ده قه وه په یوه ندیه کی هه قیقی دابمه زرښم و له
پاراستنی شته جوانه کان نړیک ببه وه.

6

گښران و ئه نوه ر قادر محمه د و جهلال به رزنجی ... تاد، نو به خشیان
له زه ښی مندا شوه پښا و ناوه ندکی پښه خشی، ناوه ندی نو به خشی،
له نو به خشی ئه واندای، نو به خشی خم که شفکرد و پهره م پښا.
ئه وهی نووسیومه کاتک ده زانم نو به خشیه، که توانیب تم به پښی
زمانی تښا دووباره بکه مه وه و بیکه م به هوه ښی زه ښی، که توانیم
به پښی زمانی تښا دووباره بکه مه وه و کردب ښمه هوه ښی زه ښی،

ئەوجا دەزانم نو بەخشىيەكى بەگەرد و ھەستکردن بە ئازادى بوو، ئازادى منە، واتە: نەنى مەوداكانە. نو بەخشى ئازادىيەكى شاراوەيە، مەشكى نو بەخش، مەرق بە بەھرە ئاست تىكىيەكانى دەدازتەو و دەناست، كە داھەنەرى جىھانبىنيەكى خەينىنە و نو بەخشى لەناو دەى وشيار و پە ئاگايدا كەرى خەى كەردوو.

7

شيعرى من ۋوبار نىيە، جەگە يەكى باريكە، خەيى نىيە لە خو ەى پاراو، ئەم خو ە نەرمە سەر ۋەژە لە جىلو ەى ھەقىقەتى بوون. ھەقىقەت ونە، پرسىارە، لە ۋە ۋام گرینگترە. دەنگى مەوداكانە لە ھەستەكانى شاعىردا دەخەشت و گو ۋمان لەى دەبەست. گو ۋمان و دوودەيەك لە نەوان واقع و خەيا، لە ۋگەى ۋستەى لەكەرداودا پىشانى ۋەرگر دەدات، ۋام بىر كەردوو ەتەو ھەندەك بەى خەيا دەچەتە ناو واقع و ھەندە وردەكەرى واقعىش ۋەك خەيا ۋەشكەو پەشكە بە بىنەن دەكەن، زەينى ۋەرگر لە ۋستەى سادەو ە بەرەو ۋستەى لەكەرداودەبەن. بوونى ھەموو شتەكان: دەريا، ۋوبار، كانى، جەگەى باريك ... تاد، پىرەزن. ئاشقانە دەۋانن و دەيانەو ۋەريانىان دەسكەوت و سادەيى شتەكان بناسن. شيعرى بەگەرد لە كەتايى خەيدا گو ۋەيە ۋ پەبەند نىيە، نە بە خەيا، نە بە واقع، نە بە ئەفسانە و ئايىنەكان ... تاد، جگە لە شيعرىيەتى پە.

8

گەشەگىريەكى وشيارىم ھەبەزاردوو. بە ئەو ەيە زياتر لە شيعرەكانم وردبەمەو ە سەرنج نەخەمە سەرشى تر، يان ئەو شتە لابەلايانەى شيعر ھەدەبەزەكەنن.

9

شيعر لە يەكەم ەشنووس و يەكەم پاكەنووسىيەو ەتەواودەبەت، لە ھەمان كاتىشدا قەت تەواو نابەت. شيعرەك پەشەسى سا ۋ نووسىبەتم، ھەر جارەك گەابمەو ە سەرى گەابەنەكەم تەيدا كەردوو. ئەم دەستكارىيە نەبوونى دەنيايى نىيە، ھەو ە بە گەشەپەكەردنى. ساتى شيعر پەيوەندى بە دەروون و زمانەو ەيە. ۋكەوتبەو ە لەكاتى ۋەيشتم لەسەر شەقامدا، ۋىتمى ۋەيشتم يارمەتى داوم بە گەابەينى ۋستە و ۋەنە، چونكە ئەم ساتى شيعرىيە بىر كەردنەو ەى ۋا بەردووى زىندووكەردوو ەتەو ە گەياندوومىيەتەو ە ساتى نووسىنى ەشنووسى يەكەم. ئەم خەتەش ۋەشكەر و يارمەتيدەرە بە دەستكارىكەردن و بەيەگەيشتنەو ەى ئىلھام و ورووژان. باس نووس ئەم كەردەيە بە خراپ لەكەدەدەنەو ە و دەبەن ەوتى پەشكەوتنى شاعىر دەكەو ەتە ناديارىيەو ە.

باسنووس ده توان ت له هر دهستکاریه کدا جړک بېن ت. کامه بېن له میت دی نه و نژیکه، میت دی خ ی له میاندا تا قی بکا ته وه. شاعر له مندا دانی کات له دایکده ب ت و ئیدی له دهستکاری بهرده و امید ا گه شه ده کات. شاعر وویه کی نه زان دراوه.

10

خانه واده کم وهک هر خانه واده یه کی چینی هه ژاری ناو ک مه گای کوردی، ده یانویست کو ه که یان ب ب ته فرمانبر کی خاوه ن: سایه و مایه و پایه. منیش هه موویانم ه تده کرده وه، هه بژاردن و ک ششم ته نیا ب نه وه بوو، بېم به شاعیر. شاعیری بوون که سایه تیه کی په تی و پته و و مر قبوونه، هه و و هه ناسه ی پاراوی به ئازادی ت دا هه ده مژم. و ابزانم له هه بژاردن و ک ششم نیشانم له بهر ئا و نه داناوه.

ئ ستا دوا ی نیو سده زیاتر له ته مه ن، مندا ه کانم له وومده دهن ت باوک کی: ب باک، یان که مته رخم، یان ته مبه بوویت. نه گینا ب نه تده خو ښند، ده بووایه بتخو ښد بووایه ... تاد، منیش هه میشه دروشمی ژیانم: خو ښندن ب ب وانا مه و سایه و مایه و پایه نه بوو، به لامه وهش هیچ گرینگ و مه به ست نه بووه، چی له وه خو ښنده وارترم ناکات، چه ند نامه یه کی ماجست ر و دکت را له باره ی بیر منوه نووسراون و باسنووسا نیش هه وهسته یان له باره ی ئه زموونی شاعیری من کردووه. خو ښندنه وه ی ئه ده بیات ئه زمووم کی ئارام به خش و خا ی سهرنج اک شانی من بوو.

شاعر پایته ختی هه موو سهرده مه کانه. لهو پایته خته به ک شش کی ته و او ئازاد ده ژیم، به ام وهک گه ان و گه شت: ناوچه ییه کی په تیم. له ووی خ شگوزه رانی و ویستی مندا ه کانم، دان به هه کانم ده ن لم و قبو و یان ده کم: ب باک و که مته رخم و ته مبه بووم.

11

شاعیری ب گ رد ک سایه تییه کی ب ه ز و س رب خ ی، شاعیری بوونه، ده نگی مه ودا کانی به دهسته ناوه، په یبر و په یپ براوه. شاعر کانی ز ښ کی وون و تیژیان داو ت و ژیان نام ی تی، تیزابی به چاوی شمش ری دیمو کلیس دا کردووه. شاعر بوون و ر ک زوو ش ی خ ی ل پ ناو داد پ رو ری خ ی د کات و ت ی و رد گر ت و.

شاعیر به دهر له شاعیره کانی ده ب ت خودی خ شې بخو ښندر ته وه. ئاره زوومه ندی شاعر ه ی تا ئ و پ ی چووه ته پا ئ ایدی ل ژیا یه کی دیاریکراو و نانی نانی و کاس ه گر و پانیک شه گر، د ی و ت شاعیریش بنووس ت. ل م حا و بار دا شاعر ده نگی کی ت کشکاو و

جستایی کی بـجووـیـیـ، نرخ و بهـا و مانایـی کی نامـنـت، نابـتـ تیشکـی سـرنجی خوـنـر و باسنووس، بـوـاش دـزانـت گـلـی توند لـ خوـنـر و باسنووسان بکات نایخوـنـهوه، لـ ناوـوـشیدا ئـو هـقیقـتـ هـناوی لـ دـمی دهـنـتـ دـرـو، که کـوتووہ تـ خانـی بـزان و بـبایـخ بوون.

12

20/3/1984 لـ یانـی مامـستایانی هـولـر، یـکـمـجار بـ بـزم و بـزمی سروودی نـورـزـو چوومـ سـرمـزی خواردنـوـوہ. لـگـ: مـحمود زامدار، مستـفا پـزار، خالد جووتیار، دکتـر نازاد حمـه شریف، بورهان ئیبراهیم یـعقوب، زامدار گوتی: یـکـکی تریشم کردـ عـرـقـر و ناوی هـاته ناو لیستـهوه. پـکیان بـرزکردـو گوتیان بـ میوانداری شاعیری لاو سـباح بـجدـر، منیش دهـنگی خـم هـهـنا و گوتـم: لـ گـشانـوـی شیعری گرینگ. هر پـنجیان پـکهـکه یان دانایـهوه سـرمـز و دووباره بهـزبان کردهوه. به کـرس گوتـمان: له گـشانـهوهی شیعری گرینگ، دواي هـهـدانی یـکـمین پـکـ خالد جووتیار گوتی: پـشبینی دـکـم بـتـ شاعیرـکی تـواو داھـنـر. مستـفا پـزاریش بـ بـشبینی و بزه یـهـکی تـهـساویـهوه گوتی: وهی نایبینی. کتوپـ لـ شوـنی خـمدا تاسام و برادـران دایانـ قریوـی پـکـنـن. دواي بیست و چوار ساـ تـپـهـبوون بهـسر دانیشتنـهـکهـدا، خالد جووتیار ئـزمـوونی خوـنـدنهوهی خـی له ژماره (130) ی 5/3/2008، گـفـاری (امان) به ناونیشانی: (شیر و تازه گـری و کهله پوور) نووسیوه و ئامازهی به بهـدیـهـنـانی پـشبینیـهـکهـی داوه.

دانیپـدادـنـم ئـستا و ئـوسا پـیم پـنـبردوو ئـم دوو بـچوونـ بـکو گـیشـتوون، بـمـام درـ باش نییـ، هـمیشـ خستوومیانـتـ دـخی پرسیار لـخـکردن و مووچـکی ترسیان لـ جـستـهـمدا هـشتووـتـو، نموونـی باـای شیعری بـگـردیشـم لـبـرچاو، هـهـقیقـه تی بـحی خـمی تـدا بهـرجـهـسته بکـم و شته گرینگ و کاریگـرهـکانی خـم به ئـهـویدی اـبگـه یـهـنـم.

13

له ژماره (68) ی ئـیلوولی 1988، گـفـاری (کاروان)، مستـفا ساـح کـهریم چیرـکـکی به ناونیشانی: (پیرما مـهـند) بـاـوـکردهوه. امانی سـهـره کی چیرـکـکه اـگواستنی گونده کانی کوردستان بوو، چیرـکـکه کاریگـره یـهـکی قووی لهـسـهـر باری دهروونی مندـا هـهـبوو، به خوـنـدنهوهی، وامزانی گونده کانم هـهـمووی بهـدهـستـهـناوهـتهوه. لهـوساوه له خـشـاـی و چاوـهـوانی بـکـهـوتـکـ بووم چیرـکنووس بـبینم و له

پاداشتی ئەم چیرەکە دەستی ماچ بکەم. له یازدهمین فەستیفا گەلاوێژ، له 22/11/2011 له هەوشەیی تهوار له سلێمانی، دوورادوور بینیم. شەرمم له شکلی کرد بچمە خزمەتی و خەمی پێناسەنم و باسی کاریگەری چیرەکەکی بێ بکەم. بـ ئـوارەـی 24/11/2011 دکتـەر بەرھەم ساـح میوانانی فەستیفاـی له: (یانەـی کـمەـلایەـتی) میوانداری کرد، میوانەکان له ئەمـی دووھـمدا بوون. چیرـکـنووـس له ئەمـی یەکەم له بەرھەم پەژرەکی پیاسەـی دەکرد و ھەـکـ زاوا کـچـکـیـشبوو. منیش لەسەر پەژرەـی ئەمـی دووھـم چاودەری و چاوہـەـوانم دەکرد سەربکەوت و بوـری و بـشەرمی ئەوھـم تەداوت خەمی پێناسەنم و دەستی ماچ بکەم.

من له تـای چ تەرازووێک و چیرـکـنووـس له تـای چ تەرازووێک. له پـ چیرـکـنووـس شـەـژا و بـیـنـباخەکی کـخـست، بەپەلە ئایکرد و دەستەودامەنی دکتـەر بەرھەم بوو، بە دەست لەسەر سینگ و خـشـدووـیـیەکی نا پـلـویست پـشـی کەوت، فەرموو فەرمووی لـکرد تا گەیانـدی بە ئەمـی دووھـم و ناو میوانەکان، لەسەر مـزـی بە میکرـفـۆن ئامادەکراو یەک کورسی له تەنیشتی دانیشـت.

25/11/2011 فەستیفا تەواو بوو، میوانان ھەریەک بەلایە کـدا پەرتبوون. بـ بەیانـی له شیرینی: (تـفـیقی حەواچی) چەند جـرـکـ شیرینیم بـ منداڵەکانم کـی و گەـمەـوـە ھەولـر، کە گەیشتمەوہ ماڵەوہ شیرینیەکەم دایە دەست منداڵەکانم، پـشـ ئەوہی پشووێک بەدەم، چوومە ناو کتـبـخانەکەم کـچیرـکی: (ھـشـپـشـکی جیھانی چوارەم) مەرھـنا و له پـشـ دەرگای ھەوشەم دانا، بەکو کەسـکـ لەگە دەستی خـیدا ھەـیـگرـتەوہ و بیبات.

تشرینی دووھەمی 2019 ھەولـر

سەباح ئێـنـجـد

بەـمـ دـستیان بـاو ... شیعـر-
زەھـر تـاھـری وـرگـان: ئومـد

محمود

روخسارگه لکه خه رتا وه یانده قرچه نه
خه م تا دووا ده پ وه یانده قوه نه
روخسارگه لکه توه یی ده یانخوا و ..
هه ژاری و سته م که به ی له توندکردون
زه رده خه نه وک ئیفلیج که به لایدا ته ده پوه ت
یان وک ئه ژنه شکاوک
خه ئه گره به و ته بزه بکات
ئه وه لاقه ده کره

له م ئاوه، ناخه نه وه
له م ده ریایه، ناخه نه
له م زه ویده ..
میوه یه کی به تام نا په شن
به گزه سه رماو تا ماویدا ده چنه وه

ئه وان له بنه چه دا لانه واز نه نه
له قوربانه گه وره ترینه به رپرسی نه شتمان
ئه وان له بنه چه دا داماو نه نه
به کو قوربانه تا به ان و گه نه نه نه نه
ئه وان له بنه چه دا هه ژار نه نه نه
به کو ده ستیان به او به به رمانه نه نه نه

وه رگه نه نه نه / ئومه ده م محمود